Länsstyrelsen Västernorrland
Rapport nr 2017:14

Inventering av stora rovdjur

Västernorrland 2017

Omslagsbild: Lodjursspår
Fotograf: Gunnar Ledström

Länsstyrelsen Västernorrlands publikationsserie
Rapport nr 2017:14
ISSN 1403-624X
Tryck: Länsstyrelsen Västernorrland
Författare: Gunnar Ledström

Denna rapport går att beställa i alternativt format.

2017-10-18 Dnr 502-7258-17

Förord

Rapporten omfattar det slutliga resultat från inventeringar av lodjur, järv, varg, björn och kungsörn, genomförda under 2016-2017. Inventeringarna har genomförts enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2007:10) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2012:1 och NFS 2014:23) gällande ändring i ovan nämnda föreskrifter samt de av Naturvårdsverket lämnade instruktionerna för inventering.

Rapportsystemet ”Skandobs.se” har genererat sammanlagt 353 rapporter från allmänheten om observationer av stora rovdjur och deras spår under perioden 1 januari - 17 oktober 2017. Det är en ökning jämfört med samma tidsperiod 2016 när 224 rapporter inkom genom Skandobs.

Inventeringen ska ingå i länsstyrelsernas regionala förvaltningsansvar för rovdjuren och även vara en del i arbetet med att förhindra fauna-kriminalitet. Inventeringsresultaten ska utgöra underlag:

- för uppföljning av mål för rovdjursstammarnas status och utveckling
- vid uppföljning av effekterna av vidtagna skadeförebyggande åtgärder
- vid planering av framtida skadeförebyggande åtgärder
- vid beslut om jakt efter stora rovdjur.

I renskötselområdet utgör inventeringsresultaten underlag:

- för Sametinget vid beslut om fördelning av ersättning för rovdjursförekomst i samebyarna, enligt sametingets föreskrifter
- för Sametinget vid beslut om skadeförebyggande åtgärder för att förhindra skador av rovdjur på ren, enligt Sametingets föreskrifter.

Nils-Olov Gärdin
Enhetschef
Miljöanalys och viltförvaltning

Gunnar Ledström
Rovdjurskonsulent

Innehållsförteckning

1. Inventering av lodjur.....7
2. Inventering av järv 11
3. Inventering av varg..... 12
4. Inventering av kungsörn 13
5. Inventering av björn 13
6. Ersättning till samebyarna för rovdjursförekomst 14

Bilagor:

Sändlista

Sametingets blankett för redovisning av rovdjursförekomst

1. Inventering av lodjur

Länsstyrelsen har genomfört en rullande områdesinventering som täckt de norra delarna av länet. I den mellersta och södra delen av länet har snoking (enskilt sökande) används som komplement bland annat för att genomföra särskiljningsarbete. Områden där myndigheten haft indikation om förekomst av loföryngring (honor med ungar) har prioriterats samt även andra delar av länet där lodjur normalt förekommer.

I de norra och västra delarna av länet har inventeringsarbetet skett i samarbete med berörda samebyar. Inventeringen har även haft syftet att kartlägga förekomst av såväl vargar som järvar. Rapporterade lospår som inkommit från första snön fram till den sista februari har kvalitetssäkrats av länsstyrelsens fältpersonal när det varit möjligt att följa spår.

Spårförhållandena var acceptabla i början av den rullande inventeringen. Resten av länet blev mycket sporadiskt inventerat. Länsstyrelsen konstaterar att en helt länstäckande inventering inte kunde genomföras på grund av en lång period med sämre väder- och snöförhållandena samt områden som ”slagits ut” av långa avståndskriterier.

Fig 1) Antal loföryngringar (honor med ungar) i länet. Sammanlagt 21 loföryngringar dokumenterades denna vinter varav tre som delas med angränsande län. Under 2016 hittades 20 olika föryngringar varav fyra delades med angränsande län. Grön linje visar förvaltningsmål och röd linje visar miniminivå i nedanstående diagram.

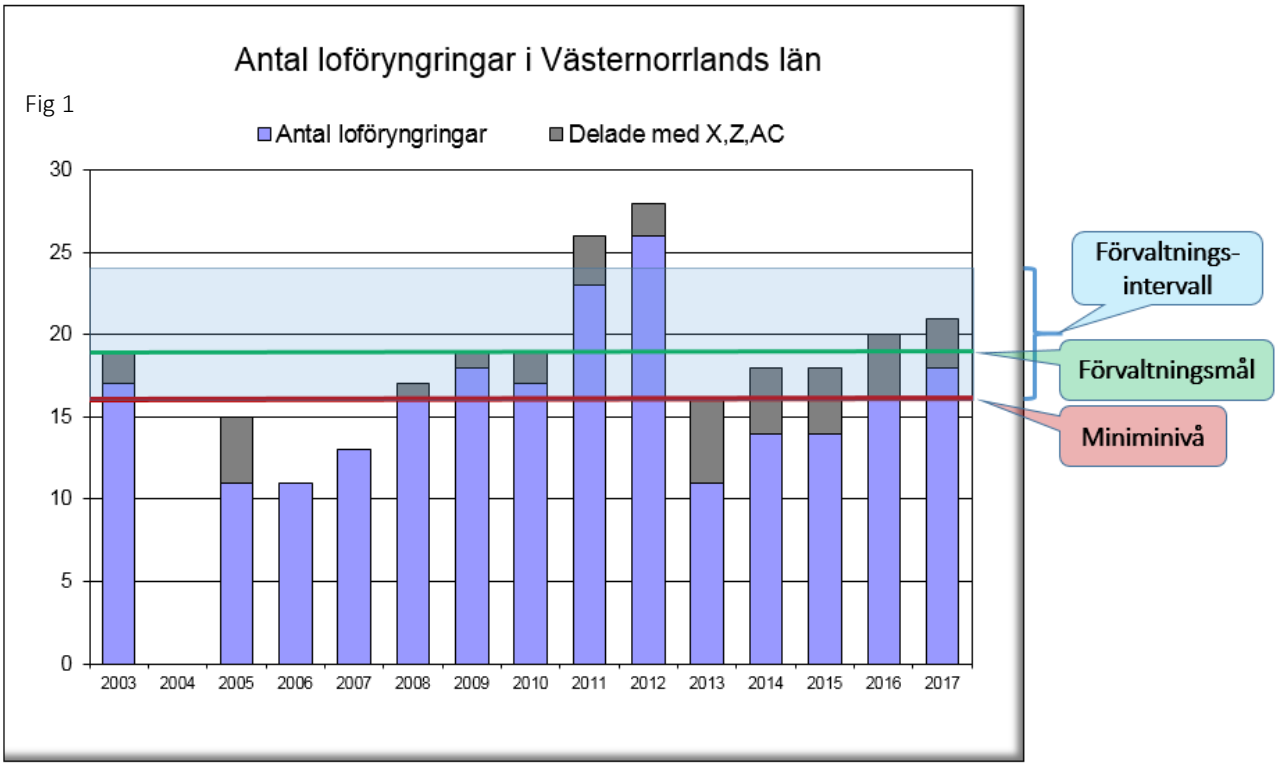

Fig 2) Loföryngringar (honor med ungar) i länet vintern 2016-17 samt deras löpnummer (1-21). Föryngring nr 1 delas med Västerbottens län, nr 16 och 21 delas med Gävleborgs län.

Motsvarande numrering återfinns på vidstående tabell. Karta från Rovbase.

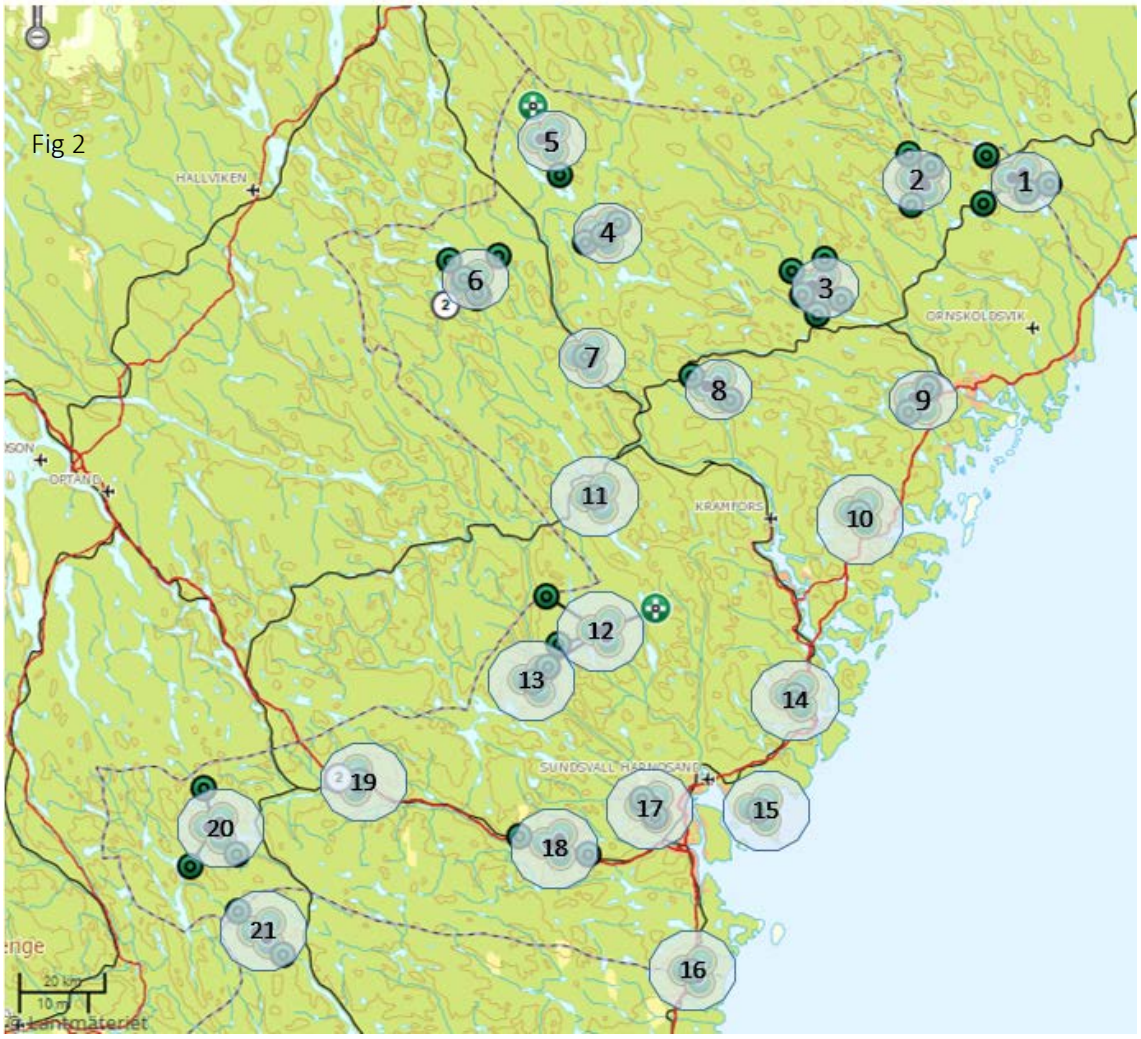

Fig 3) Tabell över de grupperade loföryngringarna i länet.

GrupperingsID	Löpnummer mot karta	Grupperingsnamn
C-2017-0025	1	Trehörningsjö (delas AC-län)
C-2017-0084	2	Nyliden
C-2017-0082	3	Kubbe
C-2017-0079	4	Eden
C-2017-0306	5	Betarsjön
C-2017-0063	6	Ramsele
C-2017-0080	7	Norrtannflo
C-2017-0181	8	Åkvisslan
C-2017-0091	9	Gärdal
C-2017-0130	10	Möckelsjön
C-2017-0081	11	Österforse
C-2017-0083	12	Oxsjö
C-2017-0136	13	Sillre
C-2017-0180	14	Åmsjön
C-2017-0179	15	Oxviken
C-2017-0109	16	Årskogen (delas X-län)
C-2017-0175	17	Kovland
C-2017-0092	18	Stöde
C-2017-0093	19	Borgsjö
C-2017-0085	20	Kölsillre
C-2017-0441	21	Ramsjö (delas X-län)

Fig 4) Samtliga kvalitetssäkrade observationer av lodjur vintern 2016-17.

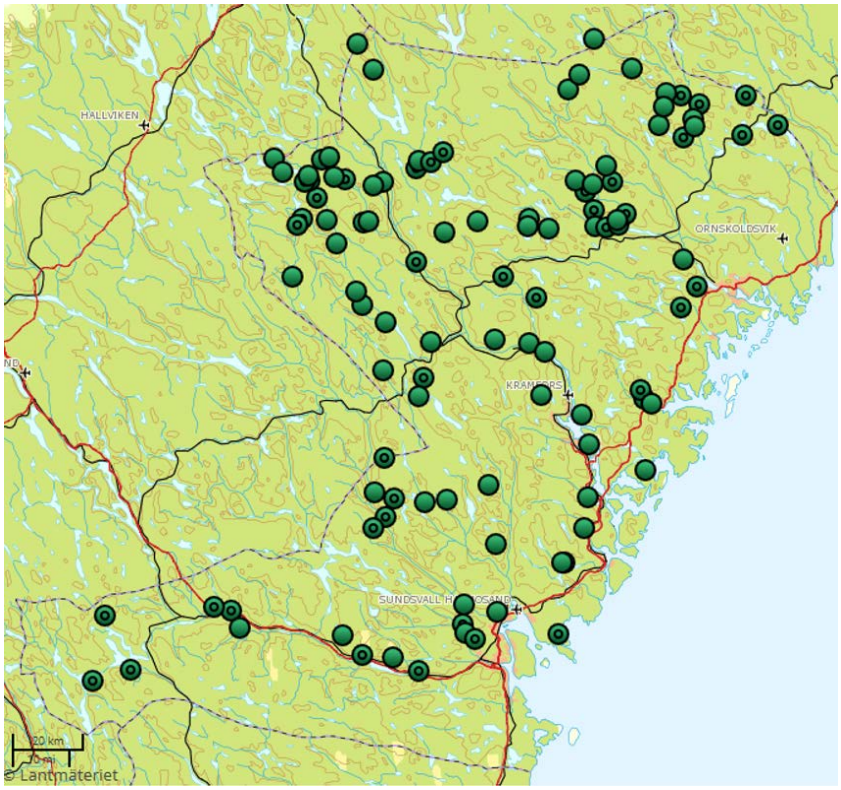

Fig 5) På nedanstående karta framgår inventerad areal genom de GPS-spår som redovisats av inventeringspersonalen i databasen Rovbase. Spåren görs av inventerarens GPS när denne rör sig i terräng eller efter vägar.

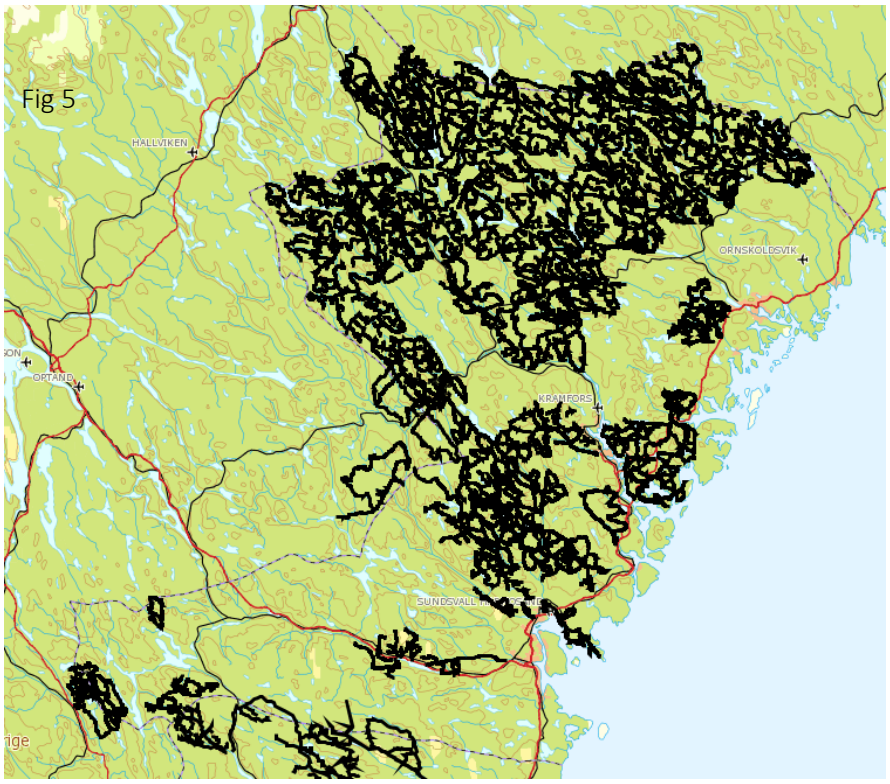

2. Inventering av järv

Inventeringen efter lodjur har även syftet att fånga upp förekomst av järv. Särskilda insatser har genomförts inom de områden där järvar förekommer mer frekvent. Inom renskötselområdet har länsstyrelsens fältpersonal i samverkan med samebyarna kartlagt järvförekomsten och sökt efter lyor.

Två föryngringar har dokumenterats av länsstyrelsen. Dessa framgår av nedanstående tabell och vidstående karta markerade med en blå ring.

Föryngringslokal	Löpnummer mot karta
J-SY-005	1
J-SY-006	2

Fig 6) Av nedanstående karta framgår var järvar spårats i länet och var järvföryngring dokumenterats (blå ring). Karta Rovbase.

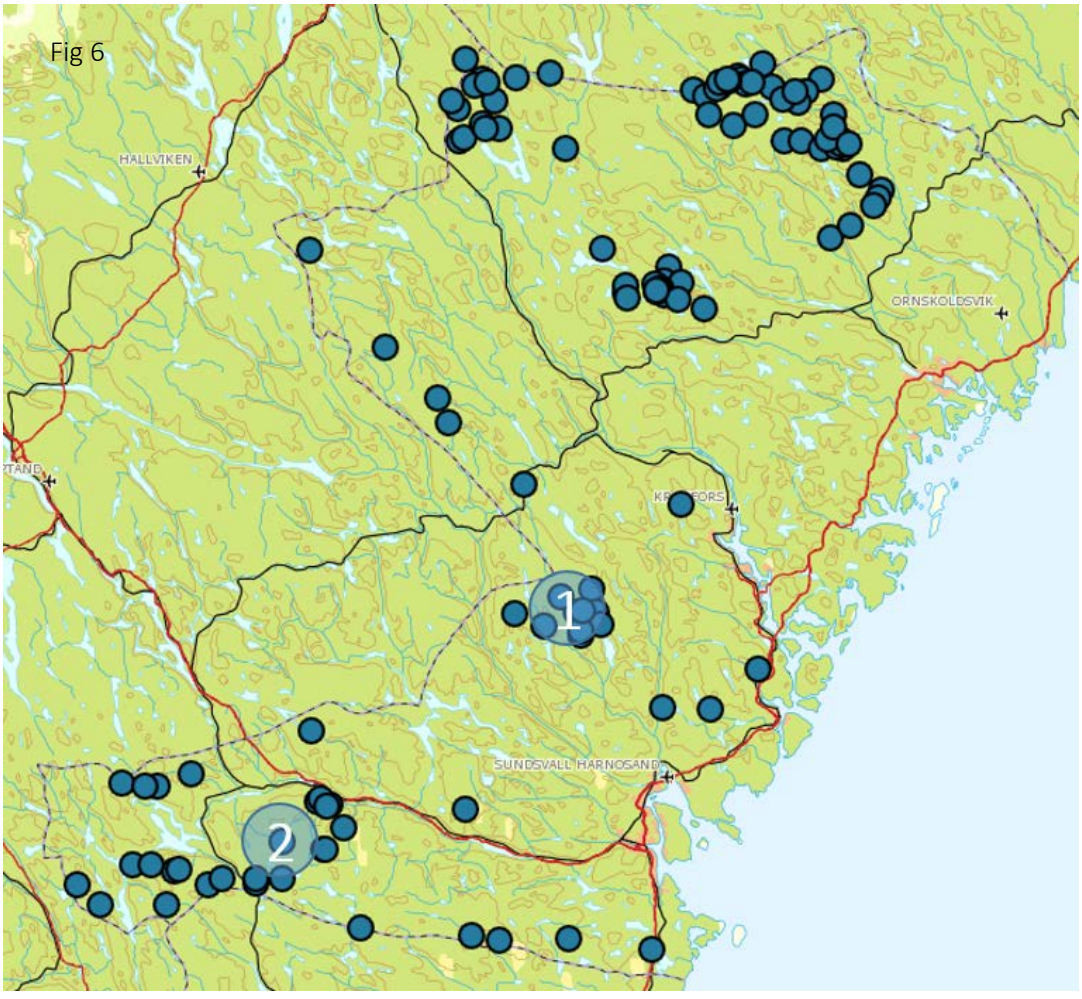

3. Inventering av varg

Vargar inventeras från första snön fram till sista mars. Särskilda insatser görs i områden där observationer gjorts av vargar eller vargspår samt i områden där det tidigare förekommit stationära individer. Dokumenterade observationer framgår av nedanstående karta.

Nr 1) En varghane med individnummer G121-16 senast identifierad 2016-04-24 i Rendalens kommun i Norge. Födelserevir Kerto 1 (Värmland).
En så kallad F3:a, dvs tredje generationens avkomma till immigrant (Kynna2-hannen).

Vargen har spårats i området under vintern men fälldes den 9 september 2017 i närheten av Viksjö med åberopande av §28 när den jagade en hund.

Nr 2) I länets sydvästra del, Haverö i Ånge kommun finns en familjegrupp. Paret utgörs av en hane (G108-16) från reviret Julussa 9 (Norge) och en tik (G68-13) från Djurskog 3 (Värmland).

Föryngring har skett 2016. Reviret ligger huvudsakligen i Jämtlands- och Gävleborgs län och kallas idag Prästskogen 3.

Fig 7) Dokumenterade vargar under vintern 2016-17.

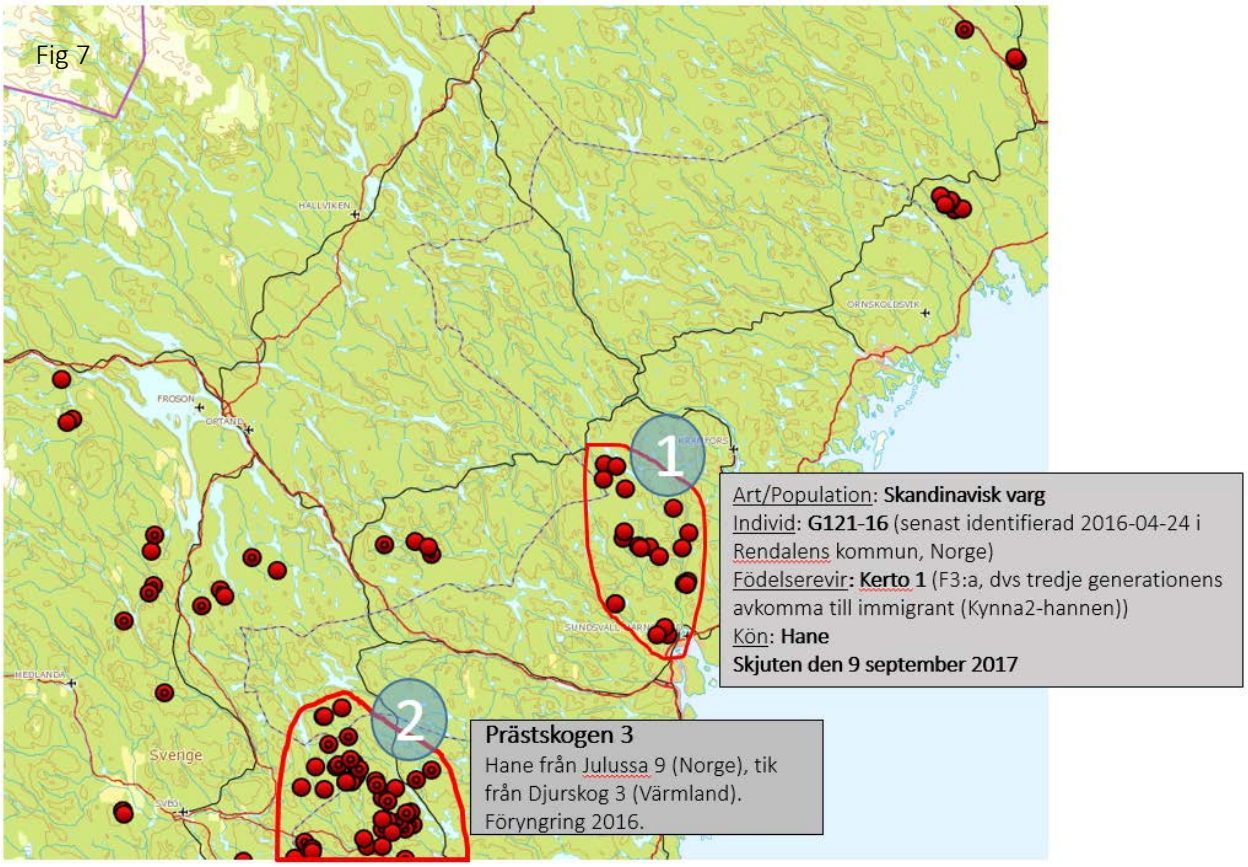

4. Inventering av kungsörn

Kungsörnen hade ett mycket bra häckningsår i Västernorrland 2017. Totalt konstaterades 18 lyckade häckningar med sammanlagt 23 ungar. Antalet lyckade häckningar tillsammans med antalet ungar visar på ett av de mest resultatrika åren för kungsörn i Västernorrland. Tolv nya boplatser hittades 2017.

År	Revir	Lyckade häckningar	Antal ungar	Misslyckade häckningar
2004	46	14	18	3
2005	46	10	12	7
2006	48	1	2	16
2007	49	14	18	3
2008	52	17	21	2
2009	47	3	3	5
2010	50	6	9	3
2011	53	15	22	9
2012	54	9	10	1
2013	50	4	4	1
2014	57	13	15	4
2015	63	19	19	4
2016	64	3	3	2
2017	64	18	23	2

Fig 8) Resultat av kungsörnsinventering 2004-2017.

5. Inventering av björn

Björnstammens utveckling följs årligen med hjälp av ”björnobs”. Under den första veckan älgjakt bedrivs av jaktlagen samlas observationer av bland annat björnar in systematiskt. Resultatet blir en indikator på hur björnstammen förändras över tid.

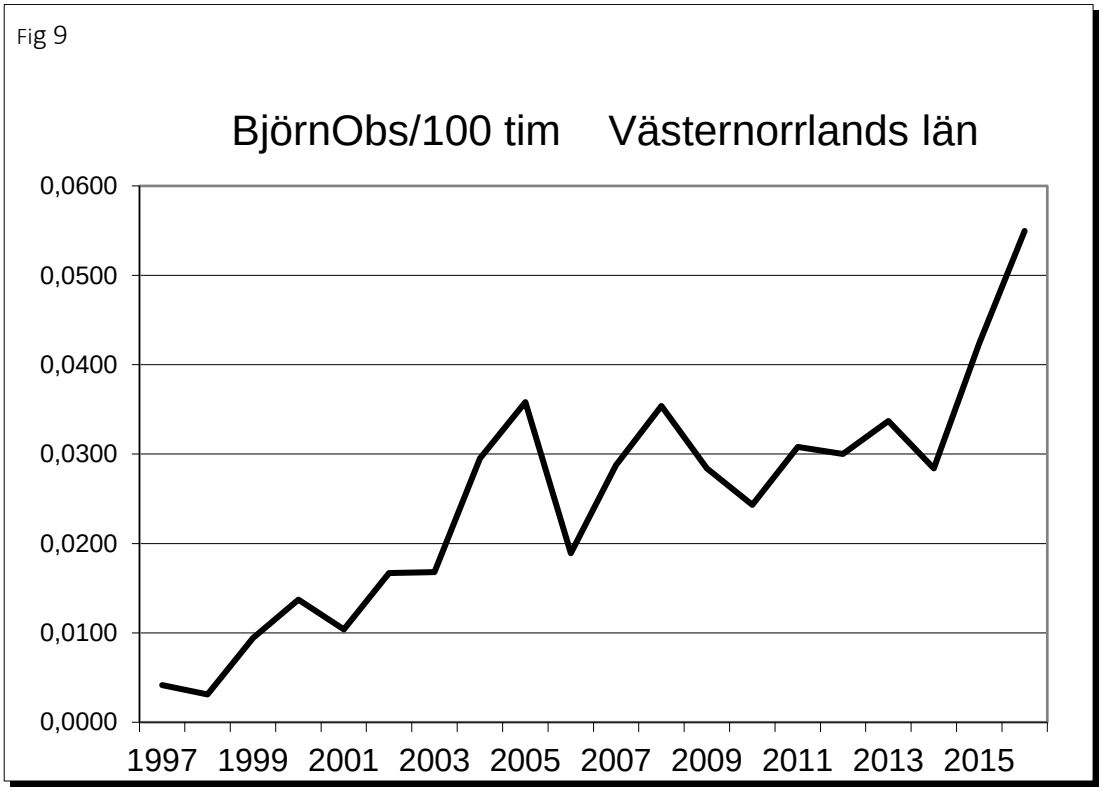

Fig 9) Resultat av björnobsinventeringen perioden 1997-2016.

6. Ersättning till samebyarna för rovdjursförekomst

Vid möte i Junsele den 30 maj fick rovdjurssamordnare i berörda samebyar möjlighet att lämna synpunkter på inventeringen och på hur rovdjurs-förekomsten bör fördelas ur ersättningssynpunkt. Vid mötet deltog från Vilhelmina södra sameby, Lars-Göran Baer och Thomas Nejne, från Vilhelmina norra, Martin Fjällström, från Voernese sameby, Thomas Kroik-Kristoffersson och Magnus K-Kristoffersson, från Ohredahke sameby, Per-Mikael Åhrén, från Jiijnjevaerie sameby, Antaris Persson, från Jovnevaerie sameby Thomas Bergqvist, från Njaarke sameby Per Nilsson. Niklas Johansson, Tossåsens sameby var inbjuden men deltog ej i mötet.

Under genomgång av inventeringsresultatet enades samebyarnas företrädare om hur loföryngringar och vargförekomst bör fördelas ur ersättningssynpunkt mellan samebyarna. Fördelningen framgår av bifogad sammanställning till Sametinget.

Två järvföryngringar har dokumenterats och fastställts efter mötet den 30 maj. Dessa finns inte medtagna i bifogad sammanställning.

Bilaga 1: Sändlista

Sametinget
Box 90
981 22 KIRUNA

Naturvårdsverket
106 48 STOCKHOLM

Viltskadecenter
Grimsö Forskningsstation
730 91 RIDDARHYTTAN

Thomas Kroik Kristoffersson
Voernese sameby
Box 54
917 04 BORGAFJÄLL

Sture Åhrén
Ohredahke sameby
Svedjevägen 2
880 50 BACKE

Antaris Persson
Jiijnjevaerie sameby
Vinklumpsvägen 4959
830 67 VALSJÖBYN

Mattias Blind
Vilhelmina södra sameby
Skidspåret 4
912 33 VILHELMINA

Martin Fjällström
Vilhelmina norra sameby
Kittelfjäll 148
910 94 DIKANÄS

Nicklas Johansson
Tossåsens sameby
Glen 4
840 30 ÅSARNA

Thomas Bergkvist
Jovnevaerie sameby
Jensmässholmen 160
830 51 OFFERDAL

Per Nilsson
Njaarke sameby
Rise 3642
830 51 OFFERDAL

Jägareförbundet Mitt Norrland
Nipan 1
881 52 SOLLEFTEÅ

Svenska Rovdjursföreningen
Roger Jonsson
Hullsjövägen 10
860 13 STÖDE

Naturskyddsföreningen
Maria Danvind
Björkåbruk 171
881 95 Undrom

E-post till:

Länsstyrelsen i Norrbottens län

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Länsstyrelsen i Jämtlands län

Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Bilaga 2: Resultat av rovdjursinventering i Västernorrlands län 2016-2017

Föryngring och förekomst av järv, lo, varg och björn för respektive sameby.

För varje föryngring av lo finns en hänvisning till ett löpnummer som återfinns i rapportens fig 3. Loföryngringarna i kartan som finns i rapporten har samma numrering. Av kartan med observationer av varg i rapporten framgår vargobservationernas löpnummer. Nedanstående individnummer framgår av textavsnittet gällande varg. Notera att två järvföryngringar har tillkommit. Dessa finns inte med i nedanstående sammanställning.

Vilhelmina norra sameby

Järv				Lodjur		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker	Sannolik	Regelbunden	Tillfällig		Regelbunden	Tillfällig
		X		2		

Individnr: Nr 1 och nr 2.

Varg				Björn		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker		Regelbunden	Tillfällig			
					X	

Vilhelmina södra sameby

Järv				Lodjur		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker	Sannolik	Regelbunden	Tillfällig		Regelbunden	Tillfällig
		X		4		

Individnr: 50% av nr 4 och 10. Nr 3, 5 och 9.

Varg				Björn		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker		Regelbunden	Tillfällig			
					X	

Voernese sameby

Järv				Lodjur		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker	Sannolik	Regelbunden	Tillfällig		Regelbunden	Tillfällig
		X		4,83		

Individnr: 33% av nr 6.
50% av nr 4, 10, 15. Nr 7, 8 och 14.

Varg				Björn		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker		Regelbunden	Tillfällig			
					X	

Individ:

Ohredahke sameby

Järv				Lodjur		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker	Sannolik	Regelbunden	Tillfällig		Regelbunden	Tillfällig
		X		3,83		

Individnr:

Individnr: 33% av nr 6. 50% av nr 15.
Nr 11, 12, 17.

Varg				Björn		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker		Regelbunden	Tillfällig			
		X			X	

Individ: G121-16

Jiijnjevaerie sameby

Järv				Lodjur		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker	Sannolik	Regelbunden	Tillfällig		Regelbunden	Tillfällig
		X		2,33		

Individnr: 33 % av nr 6. Nr 13 och 18.

Varg				Björn		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker		Regelbunden	Tillfällig			
					X	

Jovnevaerie sameby

Järv				Lodjur		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker	Sannolik	Regelbunden	Tillfällig		Regelbunden	Tillfällig
		X		1		

Individnr: Individnr: Nr 19.

Varg				Björn		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker		Regelbunden	Tillfällig			
					X	

Raedtievaerie sameby

Järv				Lodjur		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker	Sannolik	Regelbunden	Tillfällig		Regelbunden	Tillfällig
		X				

Varg				Björn		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker		Regelbunden	Tillfällig			
					X	

Njaarke sameby

Järv				Lodjur		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker	Sannolik	Regelbunden	Tillfällig		Regelbunden	Tillfällig
		X		1		

Individnr: Nr 20

Varg				Björn		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker		Regelbunden	Tillfällig			
					X	

Tossåsens sameby

Järv				Lodjur		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker	Sannolik	Regelbunden	Tillfällig		Regelbunden	Tillfällig
		X				

Varg				Björn		
Föryngring		Förekomst		Föryngring	Förekomst	
Säker		Regelbunden	Tillfällig			
					X	

Länsstyrelsen
Västernorrland

Postadress: 871 86 Härnösand
Telefon: 0611-34 90 00
www.lansstyrelsen.se/vasternorrland